

เรื่องลทธิธรรมเนียมต่าง ๆ ภาคที่ ๗

หมายรับสั่ง แลบายูชโคมตรา ในการพระราชพิธีวิสาขบูชา

ในรัชกาลที่ ๔

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงพระศพ

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ

๕ ๔
เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๓

พิมพ์ที่โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร

คำนำ

หม่อมเจ้าทองเชษฐสมชาติ ต.จ. หม่อมเจ้าชายใหญ่ในพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมหลวงสรรพสาตรศุภกิจ มาแจ้งความต่อกรรมการ
หอพระสมุดวชิรญาณสำหรับพระนครว่า มีครุฑท้าวสร้างหนังสือในงาน
พระศพพระบิดาเพิ่มเติมที่หม่อมเจ้าหญิงเม้าได้ทรงสร้างอีกสักเรื่อง ๓ ขอ
ให้กรรมการช่วยเลือกเรื่องหนังสือให้ ข้าพเจ้าจึงได้รวบรวมเรื่องพระราช
พิธีวิสาขบูชาครั้งรัชกาลที่ ๔ เข้าเป็นหนังสือในประเภทลัทธินิยม
ต่าง ๆ นับเป็นภาคที่ ๗ ให้หม่อมเจ้าทองเชษฐสมชาติพิมพ์ตามประสงค์.

หนังสือซึ่งรวมพิมพ์เป็นเรื่องลัทธินิยมต่าง ๆ ภาคที่ ๗ มี

หนังสือเดิม ๒ เรื่องด้วยกัน คือหมายรับสั่งพระราชพิธีวิสาขบูชาเมื่อ

บ.ม.เสง พ. ศ. ๒๔๐๐ บทกรมหลวงสรรพสาตร ฯ ประสูตวันนเรื่อง ๓

อีกเรื่อง ๑ บานชีโคมตราซึ่งพระบรมวงศานุวงศ์แลข้าราชการผู้ใหญ่

ผู้น้อยทำสำหรับจุดเป็นพุทธบูชาในวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในงาน

พระราชพิธีวิสาขบูชา แต่เป็นชั้นหลังมาใช้บ.ม.เสง ประมาณว่า

อยู่ในระหว่างขกัญ พ. ศ. ๒๔๐๖ กยขชาล พ. ศ. ๒๔๐๘ บานชีโคมตรา

นี้มีประโยชน์ทางความรู้ปกครองตราของพระบรมวงศานุวงศ์แลข้าราชการ

โดยมาก เพราะทำลายโคมเป็นรูปตราตำแหน่งเป็นพน มีปลาอีก

อย่าง ๑ ที่ปรากฏว่าในครั้งนั้นมราชวัลประกวดโคมตราด้วย กาทนค

(๒)

รางวัลเป็น ๓ ชั้น ขาดข้อที่ท้ายเป็นขาดข้อที่คิดว่า โคมของใครได้
รางวัลชั้นที่ ๓ แลที่ ๒ ที่ ๓ หมายถึงสั่งแลขาดข้อ โคมที่พิมพ์ในสมุดเล่มนี้
ขอพระสมุท ๑ ที่คนดุษฎีมาจากกระทรวงมหาดไทย เชื่อว่าพิมพ์ขึ้น
จะเป็นเครื่องประดับยศขัตติยาของท่านผู้อ่านโดยข้าง แลผู้ที่ได้รับแจกไป
คงจะอนุโมทนาในการกุศลของหม่อมเจ้าทอง เชื้อธรรมชากตพิมพ์สมุด
เล่มนี้ทั่วกัน.

๑๖ พฤษภาคม

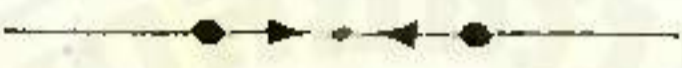
สภานายก

ขอพระสมุทวชิรญาณ

วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓

หมายรับสั่งการพระราชพิธีวิชาบูชา

ในรัชกาลที่ ๔ บรมเสงนพศก จุลศักราช ๑๒๑๕ พ.ศ. ๒๔๐๐

พระยาขำเรอภักดิ์ รัยพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรงพระ
 กรณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า ฅวันเดือน ๖ ขน ๑๕ ค่ำ ขน ๑๕ ค่ำ แรม
 ค่ำหนึ่ง บรมเสงนพศก (พ.ศ. ๒๔๐๐) เป็นวันสมเด็จพระพุทธเจ้าประสูตร
 ไทศรัสนิพพาน เป็นวันนักษตฤกษ์ยิ่งกว่าครุขสงกรานตอก ทรง
 พระราชศรัทธาให้บูชาพระพุทธเจ้า พระธรรมเจ้า พระสงฆ์เจ้า ด้วย
 สิ่งของเครื่องวิจิตรต่าง ๆ กับสังฆทานในวิชาขมาศบรมเสงนพศก ๕๐
 วิชาบูชา เป็นมหาบุญพิธีอันใหญ่ ฅวันเดือน ๖ ขน ๑๓ ค่ำย้าย
 พระสงฆ์ ๒๘ รูปสวดมนตทพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย วันขน ๑๕ ค่ำเช้า
 ฉน ฅวันเดือน ๖ ขน ๑๕ ค่ำย้าย พระสงฆ์ ๒๘ รูปสวดมนตทพระที่นั่ง
 ศุภิตมหาปราสาท วันขน ๑๕ ค่ำเช้าฉน ฅวันเดือน ๖ ขน ๑๕ ค่ำย้าย
 พระสงฆ์ ๓๐ รูปสวดมนตทพระที่นั่งไพศาลทักษิณ วันแรมค่ำหนึ่งเช้าฉน
 ในวันเดือน ๖ ขน ๑๕ ค่ำเพลเช้า พระสงฆ์จะได้สัคยภรณ์พระ
 บรมอัฐิ ๑๖ พระโกษฐในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ๕๐๐ รูป ถวายเข้า
 กระตงสลาภภัทร จะได้ตั้งบายศรีแก้ว บายศรีทอง บายศรีเงิน เวียน
 เทียนสมโภชพระที่นั่งทั้ง ๓๐ แห่ง

16/07/2564

แลในวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรมค่ำหนึ่ง เพลาค่ำ มี
พระธรรมเทศนาในวัดพระศรีรัตนศาสดารามทั้ง ๓ คนเหมือนอย่างทุกข

อนึ่งให้พนงนทนมาศ จักคอกไม้เพลิงไปยกนอกพระระเบียงวัดพระ
ศรีรัตนศาสดารามก่อนวันออก เดือนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ
แรมค่ำหนึ่ง คอกไม้พุ่ม ๗ ชนิดคนละ ๓๐ พุ่ม คอกไม้รุ่งใหญ่คนละ ๕ ขด
คอกไม้พะเนียงคนละ ๒๐ ขด ทั้ง ๓ คน

อนึ่งให้ข้าพระแก้วมรกต ข้าพระมรทป ข้าพระวัดพระเชตุพน
ข้าพระวัดสุทัศน์ เบิกน้ำมันมะพร้าวต่อชาวพระคลังราชการตามโคมแก้ว
รอบพระระเบียง ตามซุ้มรอบพระมรทป ๓ ซุ้ม ตามวัดพระเชตุพนรอบ
พระระเบียงให้พอทั้ง ๓ คน

อนึ่งให้สงฆกาวิ นิมนต์พระสงฆ์ทรงธรรมกถึกให้สำแดงธรรม
เทศนา ฟากตะวันออก วัดราชบูรณะ ๑ วัดสระเกษ ๑ วัดสุทัศน์เทพ
วราราม ๑ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ๑ วัดมหาธาตุวรวิหาร ๑ วัด
จักรวรรดิราชาวาส ๑ วัดประทุมคงคา ๑ วัดสมอราย ๑ วัดขวนิเวศ ๑
วัดชนะสงคราม ๑ ฟากตะวันตก วัดอรุณราชวราราม ๑ วัดพิโมโลก ๑
วัดหงษ์ ๑ วัดประยุรวงศ์ ๑ วัดระฆังโฆสิตาราม ๑ วัดอมรินทาราม ๑
วัดสุวรรณาราม ๑ วัดราชโอรส ๑ วัดหนึ่ง ๑ วัดราชสิทธิ์ ๑ รวม ๒๐
อาราม ๗ ละกณะ เดือนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรมค่ำหนึ่ง
ทั้ง ๓ วัน

อนึ่งให้ชาวพระคลังศุภรัต จักผ้าสยงทูลเกล้า ฯ ถวายทรงพระ
 หักดีสำหรับใส่กระจากเทศนา ๒๐ อาราม ๆ ละ ๓ วัน ผ้า ๖๐ ผืน ให้
 เบิกผ้าขาวเทศค้อท่านข้างในให้ช่างสนะตักเย็บธงตะเข้ให้พอ ๖๕ ทัว
 ครั้นเดือนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาเช้าให้เอาทูลเกล้า ฯ ถวาย ทรงพระ
 ราชอุทิศแล้วรับผ้าส่งให้ ๕ ตำรวรผูกคั้นไปปักทุกพระอารามหลวง แล้ว
 ให้รับเทียบเล่มละ ๓ บาท มีกัลละ ๓๐ เล่ม วันละ ๓๐ มีกัล ๓ วัน ๘๐ มีกัล
 ๖๐ คอก ๓๐ มีกัล ๓ วัน ๘๐ มีกัล ๖๐ คอกไม้สัปดาห์ละ ๓๐ กระทง
 ๓ วัน ๘๐ กระทง ๖๐ คอกหนึ่งสัปดาห์เล่มละ ๓ ตำลึง ๖๐ เล่ม เทียน
 ประจำกัณฑ์เล่มละ ๓ บาท มีกัลละ ๓๐ เล่ม ๖๐ มีกัล ๖๐ คอก ๖๐ มีกัล
 ๓๐ คอก ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐ มีกัล ๖๐
 เดือนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาเช้า

อนึ่งให้ชาวพระคลังมหาสมบัติจ่ายเงินให้กรมวังจ่ายส่งให้ท่านข้าง
 ในทำกระทงขาว ๒๐๐ กระทง กระทงหวาน ๒๐๐ กระทง เงิน ๓ ชั่ง
 ๕ ตำลึง ให้วิเศษทำกระจากเทศนา ๒๐ อาราม ๆ ละ ๓ วัน ใบละ
 ๒ บาท ๖๐ ใบ เงิน ๓ ชั่ง ๓๐ ตำลึง ทำกระทงขาว ๒๐ กระทง
 กระทงหวาน ๒๐๐ กระทง เงิน ๓ ชั่ง ๕ ตำลึง รวมเงิน ๕ ชั่ง ให้
 กรมท่า สรรพากรชอหมุนวันละ ๕ ตำลึง เบ็ดไก่อวันละ ๒ ตำลึง ปลา
 วันละ ๓๐ ตำลึง รวมวันละ ๓๗ ตำลึง ๓ วัน เงิน ๒ ชั่ง ๓๓ ตำลึง รวม
 ๒๕ ชั่ง ๓๓ ตำลึง ๖๐ ชั่ง ๓๓ ตำลึง ๖๐ ชั่ง ๓๓ ตำลึง ๖๐ ชั่ง ๓๓ ตำลึง ๖๐ ชั่ง ๓๓ ตำลึง
 ให้กำกับกรมท่า สรรพากรชอหมุน เบ็ด ไก่อ ปลาด้วยทั้ง ๓ วัน

อนึ่งให้ชาวพระคลังในซ้าย จำขมวงให้ท่านข้างในพื้นเทียนเล่มละ ๑ ตำลึง ๖๐ เล่ม เทียนเล่มละ ๑ บาท ๑๕๐๐ เล่ม เป็นขมวงหนัก ๒๑ ชั่ง ๑๕ ตำลึง แล้วให้จ่ายกระดาษสีให้ ๕ ตำรวจอีก โคม ๒๕๖ ใบ ล้อมวัง กรมพระนครบาลขี้กกระจาก ๖๑ ใบให้พอ

อนึ่งให้กรมพระนครบาล นายอำเภอข้าราชการให้มิอสุหาพิง อรรคมเทศนารักษาศิลกักบาตรปล่อยสัตว์ แล้วห้ามอย่าให้ผู้ใดฆ่าสัตว์ คชชวตรเสพสุราเมรัยในวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรมค่ำหนึ่ง ทั้ง ๓ วัน

ครั้นเพลาย้ายให้กระทำสักการบูชา เป็นต้นว่า ชูเทียน ธงผ้า ธงกระดาษ พวงดอกไม้ต่าง ๆ ไปบูชาที่ในพระอุโบสถนอกพระอุโบสถ ที่พระวิหาร ที่ลานพระเจดีย์ ที่ลานพระศรีมหาโพธิ ที่อารามไหน ตามศรัทธา

ครั้นเพลาค่ำตาม โคมประทิปทุกน้าบ้าน ทุกบ้าน ทุกเรือน ทุกแพ รางทุกแห่ง

แลในวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เปลาเช้า ให้มรรคนายกที่เคย ปรมนิยัตพระอารามใดก็ให้ยาวรวงชกชวอนอาณาประชาราษฎร์ให้ทำสลาก ภัตตรถวายพระสงฆ์ในพระอารามนั้น แล้วให้ทำกรงเบ็ด ๘ กรง กรง ใก่อ ๘ กรง กรงหมู ๕ กรง ไปรับเอาหมู เอาเข็ด เอาไก่ค้อกรมท่า ซ้ายใส่กรงหามขนมาส่งก้อย ๕ ตำรวจ แต่ณวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ขึ้น ๑๕ ค่ำ แรมค่ำหนึ่ง ทั้ง ๓ วัน ให้เอาดินเหนียวมาส่งทหมค้ายาววัง วันละ ๓ ก้อน

อนึ่งให้กรมท่าซ้ายเบิกเงินต่อชาวพระคลังมหาสมบัติ ซอหมื่น เป็ด
ไก่สำหรับทรงปล่อย ฅนวนเดือน ๖ ซน ๓๕ คำ ซน ๓๕ คำ แรมคำหนึ่ง
เพลาเช้า หมวนละ ๕ คำถึง เป็ดไก่วันละ ๒ คำถึง เหมือนกันทั้ง ๓ วัน
แต่กรงนั้นให้รบต่อกรมพระนครบาล

อนึ่งให้สรรพากรในเบิกเงินต่อชาวพระคลังมหาสมบัติ จักซอปลอ
ปล่อยมาเตรียมตพระที่นั่งชลงศพิฆาน ฅนวนเดือน ๖ ซน ๓๕ คำ ซน
๓๕ คำ แรมคำหนึ่ง เพลาเช้าทั้ง ๓ วัน ๆ ละ ๓๐ คำถึง

อนึ่งให้ชาวพระคลังราชการ่ายไม้สีดา ไม้ไผ่ยา ไม้รวกให้
๕ ตำรวท่าเสาโคมอารามละ ๕ ลำ ๖๕ อาราม ๒๕๖ ลำ ท่าเสาของ
ตะเซ ๖๕ ลำ ให้จ่ายให้แต่ฅนวนเดือน ๖ ซน ๓๐ คำ แล้วให้หลวงอินทร
โกษาจ่ายพันแสมรอนขนาดกลางให้วิเศษหุงเข้าทรงยาตร ๕๐๐ กุน ให้
ช่างในท่าสำรับคาวหวาน ๖๐๐ กุน ให้วิเศษหุงเข้าเลี้ยงพระสงฆ์ ๓๐๐
กุน แล้วจ่ายน้ำมันมะพร้าวให้ ๕ ตำรวตามโคมระย้าในวัดพระศรีรัตน
ศาสดารามคันละ ๕ ระย้า โคมขัก ๕๗ อาราม ๒๕๖ ใบ ให้ชาวพระ
ตามประทับมรทป ๓ ชั้น ให้ชาวพระแก้วมรกตตามโคมแก้วรอยพระ
ระเบียง ให้ชาวพระวักสัทคันตามเคยอย่างแต่ก่อนให้พอทั้ง ๓ คิน เว้ง
จ่ายแต่ฅนวนเดือน ๖ ซน ๓๓ คำ แล้วให้เอาเสื่อลวดไปปูรับเสด็จทวัก
พระศรีรัตนศาสดาราม ที่พระที่นั่งสุลิตมหาปราสาท ที่พระที่นั่งไพศาล
ทักษิณ ที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยด้วย

อนึ่งให้พระแก้วพระคลังสวน นายรวาง เอาใบตองตานี คอกไม้
 เขญูพรรณมาส่งที่ทิมดาบชาววัง ตองตานีวันละ ๑๐ มัด คอกไม้วันละ
 ๑๐ กลุ่ม ให้เอามาส่งฉนวนเคียน ๖ ขน ๑๓ ค้า ขน ๑๕ ค้า ขน ๑๕ ค้า
 เพลาเข้าทั้ง ๓ วัน

อนึ่งให้กรมนาย่ายเข้าสารสวน ให้วิเศษใส่กระดาษพระเทศนา
 ๖๐ ใบ ๆ ละ ๕ ทนาน เข้าสาร ๑๕ ถึง ทรงบาตรขนวันละ ๕ ถึง ๓ วัน
 ๑๕ ถึง สลากภัตร ๒๐ ถึง เข้าพระวันละ ๕ ทนาน ๓ วัน ๑๕ ทนาน
 ทรงประเคนวันละ ๒ ทนาน ๓ วัน ๖ ทนาน จ่ายให้แก้ฉนวนเคียน ๖
 ขน ๑๓ ค้า

อนึ่งให้ชาวพระมาลาภุษา จัดช่างสนะให้ชาวพระคลังศุภรัตเย็บธง
 ตะเข้ทศสิง ๒๐ คน

อนึ่งให้เจ้าตงกรม เจ้ายังไม่โตตงกรมมารขไทยทานต่อกรมวัง
 ถวายพระสังฆมณเฑียรธรรมกถกเทศนาทั้ง ๓ วัน ฟากตวันออก วัด
 ประทุมคงคา กรมสมเด็จพระเดชาทิศ ๑ วัดสถิตินเทพราราม กรม
 พระพิทักษ์เทเวศร์ ๑ วัดมหาธาตุวรวิหาร เจ้าฟ้าอิศราพงศ์ ๑ วัดราช
 บุรณะ กรมหมื่นนเทศวรวิลาส ๑ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
 กรมหมื่นนฤมิตรภักดี ๑ วัดบวรนิเวศวรวิหาร พระองค์เจ้ายุคนธร ๑
 วัดชนะสงคราม กรมหมื่นมนตรีรักษา ๑ วัดสระเกษ กรมหมื่นเชษฐา
 ธิเบศร์ ๑ วัดจักรวรรดิราชาวาส กรมหลวงสรรพสิทธิประสงค์ ๑ วัด
 สมอราย กรมหมื่นนอศุลยลักษณสมบัติ ๑ ฟากตวันตก วัดโมฬีโลก

กรมขุนนราธิวาส ๑ วัดหงษ์ กรมหลวงเทเวศร์วชิรพันธ์ ๑ วัดสุวรรณ
 งาม กรมหมื่นนอกรมรัตนราช ๑ วัดระฆัง กรมหมื่นอมรมนตรี ๑ วัด
 อรุณราชอาราม กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ๑ วัดอมรินทร์ หม่อมเจ้า
 ทินกร วังหลัง ๑ วัดราชโอรส กรมหมื่นอมเรนทรขนิษฐ ๑ วัดราช
 ลีทศ พระองค์เจ้าชคเชอพงค์ ๑ วัดหนึ่ง กรมหมื่นราชสีหวิกรม ๑
 รวม ๒๐ อาราม ไหรบผ้าสยง ๓ ผืน กระจาก ๓ ใบ เทียนตหนึ่งสี่
 ๓ เล่ม เทียนสำหรับกณท์ ๓ มัด อูปสำหรับกณท์ ๓ มัด เหมือนกัน
 ทั้ง ๒๐ พระอาราม ๆ ละ ๓ วัน ให้ไปขมทกรมวัง เฉลวันเดือน ๖
 ขึ้น ๓๕ ค่ำ เพลาเช้า

อนึ่งให้หมองไชย มโหรี ขพาทย กลองแขก แตรสังข์ คอย
 เตรียมประโคมพระสงฆ์สวดมนต์ พระสงฆ์ฉัน เวียนเทียนพระที่นั่งกุสิต
 มหาปราสาท พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ให้
 พร่อมทนมเพลาทัง ๓ แห่ง พระแก้วมรกต ๓ วันด้วย

อนึ่งให้ห้วพนมหากไทยไปตรวจตราดูโคมรูปตรา ดูพวงดอกไม้
 ชงข้าราชการแขวนในวัดพระศรีรัตนศาสดารามทั้ง ๓ วัน ถ้ากรมโตขาด
 ให้ขอกผู้รับสั่ง

อนึ่งให้ราชบัณฑิต ให้ข้าพระแก้วตรวจตราดูพวงดอกไม้สักที่ข้า
 ราชการแขวนในพระระเบียงทั้ง ๕ ด้าน ห้ามอย่าให้ผู้ใดทงผู้ใดเย่อ
 สิ่งของแขวนไว้อย่าให้ย่นเย็นไปไ้ แล้วให้เอาขบวนโคมรูปตรา ขบวน
 พวงดอกไม้ ในวัดทุกเกล้า ๆ ถวายพระราชกศล

อนึ่งให้พันพุ่มอนราช พันเทพราช เกณฑ์เลขไปรับเข้ากระทรวง
 ท่อกรมวังที่ประตูสนามราชกิจไปถวายวัดราชบูรณะคาวหวาน ๕๐ กระทรวง
 วัดสระเกษคาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัดขจรนิเวศคาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัด
 พระเชตุพนคาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัดสุทัศน์คาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัดระฆัง
 คาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัดอรุณคาวหวาน ๕๐ กระทรวง วัดราชโอรสคาว
 หวาน ๕๐ กระทรวง เป็นคน ๒๕๐ คน ให้มีสำแหกรมมิกาน มีนายหมวดคุม
 ไปถวายฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำเพลาเช้า แล้วให้ตั้งถวายพระสงฆ์
 สักยกรณหน้าพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย

อนึ่งให้ทนายเลือก ให้กรมวัง ยกสำรับคาวหวานถวายพระสงฆ์
 ที่พระที่นั่งคฤศมหาราสาท ฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำเช้า ที่พระที่นั่ง
 ไพศาลทักษิณ ฉนวนเดือน ๖ แรมคำหนึ่งเช้า ที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 ฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำเช้า ทั้ง ๓ วัน

อนึ่งให้มหาดไทย กลาโหม สัสดี เกณฑ์ข้าราชการพระยา
 พระหลวง ฝ่ายทหาร พลเรือน เข้ามาช่วยปรนนิบัติพระสงฆ์ที่พระที่นั่ง
 คฤศมหาราสาท ฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำเพลาเช้า ที่พระที่นั่งไพศาล
 ทักษิณ ฉนวนเดือน ๖ แรมคำหนึ่งเพลาเช้า ที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 ฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำเพลาเช้า รับแวนเวียนเทียบทั้ง ๓ แห่ง

ให้มหาดไทย ๖๐ คน กลาโหม ๓๐ คน ทั้ง ๓ วัน เวียนเทียบ
 พระแก้วมรกต ฉนวนเดือน ๖ ขน ๑๕ คำ ขน ๑๕ คำ แรมคำหนึ่งเพลา
 บ่ายทั้ง ๓ วัน

แล้วให้หมายบอกข้าทูลของอุลพระบาทย์ใหญ่ผู้น้อยทำโคมรูป
ตราสำหรับตำแหน่งที่ฝึกกันเข้ามาแขวน ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๔ คำ
ขน ๓๕ คำ แรมคำหนึ่ง เพลาคำทั้ง ๓ คน

แล้วให้หมายบอกข้าราชการฝ่ายทหาร พลเรือน แลเจ้าตงกรม
เจียงไม้โตตงกรม ในพระบรมมหาราชวัง พระบวรราชวัง ให้บำเพ็ญ
ศีลทานการกุศลจงทุกคน

อนึ่งให้กรมท่าขวาหงเข้าอย่างเทศมาถวายพระสังฆมณฑลพระที่นั่ง
อมรินทรวินิจฉัย ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๔ คำ ๒๘ รูปเพลาเข้า ทพระที่นั่ง
คสิคมหาปราสาท ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๕ คำ ๒๘ รูปเพลาเข้า ทพระที่นั่ง
ไพศาลทักษิณ ฉนวนเคอน ๖ แรมคำหนึ่ง ๓๐ รูปเพลาเข้า

อนึ่งให้มหาดเล็กจกเครื่องชาคมถวายพระสังฆมณฑลพระที่นั่งอมรินทร
วินิจฉัย ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๓ คำย้าย ขน ๓๔ คำเข้า ๒๘ รูป ทพระ
ที่นั่งคสิคมหาปราสาท ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๔ คำย้าย ขน ๓๕ คำเข้า
๒๘ รูปทพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๕ คำย้าย แรม
คำหนึ่งเข้า ๓๐ รูปทั้ง ๓ วัน

แล้วให้รับเครื่องทองน้อยต่อท่านข้างใน ๓ สำรับทั้งสคิปกรณทพระ
ที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๕ คำเข้า

อนึ่งให้สนมพลเรือนรับเครื่องนมพานทอง ๒ ชิ้นต่อท่านข้างในออก
มาตงบูชาพระสังฆมณฑลพระสังฆมณฑล ฉนวนเคอน ๖ ขน ๓๓ คำย้าย

สำรับ ๓ ขน ๓๕ ค่าเช่าสำรับ ๓ ตั้งที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅนวนเดือน ๒
 ขน ๓๕ ค่าย้ายสำรับ ๓ ขน ๓๕ ค่าเช่าสำรับ ๓ ตั้งที่พระที่นั่งสุทไธสน์มหาปรา
 สาท ฅนวนเดือน ๒ ขน ๓๕ ค่าย้ายสำรับ ๓ แรมค่าหนึ่งเช่าสำรับ ๓ ตั้ง
 ที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ให้มีพุ่มเขาคอก พุ่มคอกไม้ ฐูปเทียบสำหรับ
 เครื่องให้พร้อม แล้วให้รับเครื่องนมัสการ เครื่องทองใหญ่ต่อท่านข้าง
 ในเชิญไปตั้งในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ฅนวนเดือน ๒ ขน
 ๓๕ ค่า ขน ๓๕ ค่า แรมค่าหนึ่ง เพลาย้ายวันละสำรับทั้ง ๓ วัน ให้มี
 พุ่มเขาคอก พุ่มคอกไม้ ฐูปเทียบสำหรับเครื่องให้พร้อม

อนึ่งให้พระครูพิพิธพราหมณ์มาเจิมแวนเวียนเทียบที่พระที่นั่งสุท
 ไธสน์มหาปราสาท พระที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 พระแก้วมรกต ฅนวนเดือน ๒ ขน ๓๕ ค่า ขน ๓๕ ค่า แรมค่าหนึ่งเพลา
 เช่าทั้ง ๓ แห่ง แล้วให้เอาสังฆเขามาเขาควย

อนึ่งให้ชาวพระคลังพิมาณอากาศจัดพรมจกเจียมไปอยู่ที่พระที่นั่ง
 อมรินทรวินิจฉัย ฅนวนเดือน ๒ ขน ๓๓ ค่า ที่พระที่นั่งสุทไธสน์มหาปราสาท
 ฅนวนเดือน ๒ ขน ๓๕ ค่า ที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ฅนวนเดือน ๒ ขน
 ๓๕ ค่าย้ายทั้ง ๓ แห่ง สำหรับพระสงฆ์สวดมนต์ฉันเช้าตามเคยให้พอ

อนึ่งให้พระยาโหราเข้ามาบูชาพระที่นั่งสุทไธสน์มหาปราสาท พระที่
 นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพลาเช่าทั้ง ๓ วัน

อนึ่งให้นายประต๋ายชวาเกณฑ์เลขไปรียบพันแถมรอนขนากกลาง
 ที่เจ้าภายส่งท่านข้างใน ๖๐๐ คู่ทุกประต๋าย ฅนวนเดือน ๒ ขน ๓๓ ค่า
 เพลาย้ายให้ทัน

อนึ่งให้หลวงสำเร็จพระขรรค์ หลวงสรรพอาวุธ ยมพาน ๒ ชั้น
 ต่อชาวพระคลังมหาสมบัติสำหรับรองพระแสงขรรค์ & องค์ขึ้นไปตั้งบน
 พระที่นั่งเสวตธวัตร ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅนวนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ
 เพลาเช้า ที่พระที่นั่งคสุตมหาราษฎา ฅนวนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ
 เพลาเช้า แล้วให้เชิญไปตั้งบนพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ตั้งบนพระที่นั่ง
 ภัทรวิษณุ ฅนวนเดือน ๖ แรมค่ำหนงเพลาเช้าให้ท่นกำหนดทั้ง ๓ แห่ง

อนึ่งให้ชาวพระมาลาภษาเชิญพระอัฐิ ๑๖ พระโกษชูออกมาตั้งที่
 พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅนวนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาเช้า แล้วให้
 เขาพระภษาโยงไปทอกสำหรับพระสงฆ์สคปิกรณ แล้วให้เชิญพระกลต
 ก็นพระอัฐิให้ท่นกำหนด

อนึ่งให้มหาดเล็ก ชาววัง ราชยาน เข้าไปเชิญพระบรมอัฐิ
 พร้อมกับชาวพระมาลาภษาออกมาตั้งในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅนวน
 เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาเช้า

แล้วให้ราชบัณฑิต ชาววัง ชจวที มหาดเล็ก ราชยาน เข้าไป
 เชิญพระไชยเงินใหญ่ พระไชยทองใหญ่ พระไชยผ้าลงยาราชาวดี
 พระไชยก้าไหล่ทอง & องค์ออกมาตั้งที่พระที่นั่งคสุตมหาราษฎา พระ
 ที่นั่งไพศาลทักษิณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทั้ง ๓ แห่งให้ท่นทั้งย้าย
 ทงเช้า

อนึ่งให้หม่นเทวาทคจคัมโหรทกเตรียมประโคมพระบรมอัฐิที่พระ
 ที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅนวนเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเพลาเช้า

อนึ่งให้พันพุ่มอนราช พันเทพราช จำเลยให้หลวงราชมานุ
หลวงพิศณุเสนี ๒๐ คน ให้ชาวราชยาน ๑๒ คน

อนึ่งให้ชาวพระคลังศุภรัต ชาวพระคลังมหาสมบัติ จักษาศนะ
จักษะ โถนขันน้ำไปตั้งไปแต่งถวายพระสงฆ์สวคมนต์คุณเจ้าที่พระที่นั่งกุสุม
มหาปราสาท ที่พระที่นั่งไพศาลทักษิณ ที่พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
ให้ทันสทียกรณด้วย

แล้วให้ชาวพระคลังมหาสมบัติจักพานทอง ๒ ชั้นสำหรับหนึ่ง ให้
ชาวพระมาลาภูษาตั้งรองพระบรมอัฐิ ฅนวนเคียน ๖ ชั้น ๑๕ คำ ให้ทัน
กำหนด

แล้วให้จักพานทองสองชั้นส่งให้กรมแสงในซ้ายรองพระแสงขรรค์
๕ องค์ สำหรับตั้งที่พระที่นั่งกุสุมมหาปราสาท พระที่นั่งไพศาลทักษิณ
พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทั้ง ๓ แห่ง

อนึ่งให้สังฆการนิมนต์พระสงฆ์เข้ามาสทียกรณพระบรมอัฐิ ที่
พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ๔๐๐ รูป ฅนวนเคียน ๖ ชั้น ๑๕ คำเพลาเช้า
ให้รับเภสัชช้องคาคัดต่อวิเศษถวายพระสงฆ์ ๔๐๐ ช้อง

แล้วให้นิมนต์พระสงฆ์เข้ามาสวดพระพุทธรูปนิมนต์ เข้ามารับพระราช
ทานฉันในพระที่นั่งกุสุมมหาปราสาท ในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ใน
พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ทั้ง ๓ แห่ง

แล้วให้นิมนต์พระสงฆ์เทศน์นาทวักพระศรีรัตนศาสดารามคนละ
กณฑ์ทั้ง ๓ คน เมื่อจะนิมนต์พระสงฆ์ฉันให้ทูลทานกรมหมื่นนอดม
รัตนราชเสียบก่อน

อนึ่งให้แม่พระราชกศลพระบรมวงศานุวงศ์ข้างหน้าข้างใน แล
ข้าราชการที่ไต่รับพระราชทานเครื่องยศทำสำรับถวายพระสงฆ์
เสมอของคัลระรูป

ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ฅวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเช้า ทรง
ประเด็น ๑ กรมสมเด็จพระเทศาศึกษ ๑ กรมพระพิทักษ์เทเวศร์ ๑
กรมหลวงมหิศวรินทรามเรศ ๑ กรมหลวงเทเวศร์วชิรินทร์ ๑ กรม
หลวงสรรพศิลป์ปรีชา ๑ กรมหลวงวงษาธิราชสนิท ๑ กรมหมื่น
ถาวรวรยศ ๑ กรมหมื่นอลงกฎกิริยปรีชา ๑ กรมหมื่นวรศักรพิศาล ๑
กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์ ๑ กรมหมื่นวรจักรธรรมาภาพ ๑ สมเด็จพระเจ้าพ
มหามาลา ๑ สมเด็จพระเจ้าพระยาองค์น้อย ๑ เจ้าพระยาบดินทร ๑
เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ์ ๑ เจ้าพระยาพลเทพ ๑ เจ้าพระยาบรมราช ๑
พระยามหาอำมาตย์ ๑ พระยาเพชรพิไชย ๑ พระยาราชสุภาวดี ๑
พระยาไชยภูกราชเศรษฐี ๑ พระยาราชภักดี ๑ เจ้าหมื่นสรรพเพชภักดี ๑
เจ้าหมื่นเสมอใจราช ๑ เจ้าหมื่นไวยวรนาถ ๑ เจ้าหมื่นศรีเสาวภย์ ๑
รวม ๒๘

ในพระที่นั่งสุทไธสน์มหาปราสาท ฅวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำเช้า ทรง
ประเด็น ๑ กรมหมื่นเชษฐาธิเบนทร์ ๑ กรมหมื่นอมเรนทรบดินทร ๑
กรมหมื่นภูมินทรภักดี ๑ กรมหมื่นราชสัทวกรม ๑ กรมหมื่นอดุลย
ลักษณสมบัติ ๑ กรมหมื่นอดิศัยนเรนทร ๑ กรมหมื่นภูยติราชฤไทย ๑
กรมหมื่นนเทศวรศีวิลาศ ๑ กรมหมื่นวิเศษนารณนิภาธร ๑ พระองค์
เจ้าสุบรรณ ๑ พระองค์เจ้าชมพูนุท ๑ พระองค์เจ้าสิงหรา ๑ พระองค์

เจ้ากรมเวศ ๑ พระองค์เจ้าวยกร ๑ พระองค์เจ้ารองทรง ๑ กรมหมื่น
 มนตรรึกษา ๑ กรมหมื่นเทวานฤกษ์ ๑ พระองค์เจ้าชกเชอพงค์ ๑
 พระองค์เจ้ามหาหงษ์ ๑ พระองค์เจ้ามงคลเลิศ ๑ พระองค์เจ้าจตุราภรณ์ ๑
 พระยาอภัยวรณฤทธิ ๑ พระยาศรีพิพัฒน์ ๑ พระยาवरพงศ์พิพัฒน์ ๑
 พระยาสมุขตยาธิบาล ๑ พระยาราชานุประพันธ์ ๑ พระยาราชวรานกุล ๑
 พระยาพิพิธโกไคย ๑ รวม ๒๘

ในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ ฅวันเดือน ๒ แรมค่ำหนึ่งเช้า ช้างใน
 ทรงพระเคน ๑ พระบรมวงศ์เธอ ๕ พระเจ้าพนางเธอ ๒ พระเจ้า
 น้อยนางเธอ ๓ พระราชวรวงศ์เธอ ๓๕ รวม ๓๐

ให้มีเจ้าสยง เกสซ์ อู๋เตียน ไทยทานถวายพระสงฆ์ตามศรัทธา

หมายเหตุร้อยพระองค์อกไม้

ด้วยพระยาบำเรอภักดิ์ รับพระบรมราชโองการใส่เกล้า ๆ ทรง
 พระกรุณาโปรดเกล้า ๆ สั่งว่า ฅวันเดือน ๒ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ๑๕ ค่ำแรมค่ำ
 หนึ่ง เป็นวันพระพุทธเจ้าประสูต, ไต่ศรีสุริ, นิพพาน, ยิ่งกว่าตรุษกว่า
 สงกรานต์ ทรงพระราชอุทิศทานการพระราชกุศล พระสงฆ์จะไต่สวด
 พระพุทธมนต์แลรับพระราชทานฉัน ในวิสาขบูชาวันนี้ ให้เกณฑ์ชาต
 ลออง ๆ ผู้ใหญ่ผู้น้อยร้อยพระองค์อกไม้ ตาข่าย, ภูกลั่น, ระย้า, มาลัย,
 ผลห้อยคามาท ในพระที่นั่งกุสุมมหาปราสาท พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย
 ให้เกณฑ์

เจ้าพระยาอมราช	ร้อยตาข่ายใหญ่ขมขกณ	} กษัตราธิการ
เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ	ร้อยตาข่ายใหญ่เสวตรฉัตรณ	
เจ้าพระยาพลเทพ	ร้อยตาข่ายใหญ่อุรุทิศณ	

ขุนบริบท ๑ ขุนเทพธัญญา ๑ ขุนธัญญาภิกร ๑ รวมกรมมหาด
ไทย ๓ ร้อยภูกลนคนละ ๑ พวง

ขุนพนจชัย ๑ ขุนอภัยพิณ ๑ ขุนกิจวารณ ๑ ขุนชำนาญวินิจชัย ๑
รวมกรมท่า ๔ ร้อยภูกลนคนละ ๑ พวง

ขุนบริรักษ์ ๑ ขุนทรงธรรณ ๑ ขุนพิทักษ์ธานี ๑ ขุนธรรณบาล ๑
ขุนโลกบาล ๑ ขุนทรายาล ๑ ขุนนรบาล ๑ รวมกรมเมือง ๗ ร้อยภูกลน
คนละ ๑ พวง

หลวงศรีราชบุตร ๑ หลวงวุดมามาตย์ ๑ ขุนราชขัณญา ๑ ขุน
มรสถานการ ๑ รวมกรมล้อมวัง ๔ ร้อยภูกลนคนละ ๑ พวง

ขุนอินทรธัญญา ๑ ขุนธัญญาศิกิ ๑ ขุนศรีธัญญาราช ๑ ขุนเทวา
วารณ ๑ ขุนศรีโสภณ ๑ ขุนชำนาญศิกิ ๑ รวมกรมวัง ๖ ร้อยภูกลน
คนละ ๑ พวง

ขุนพรหมสภา ๑ ขุนเทพสภา ๑ ขุนราชสภา ๑ ขุนสภาการ ๑ ขุน
สภาไชย ๑ ขุนสภาเทพ ๑ ขุนสภาทิพ ๑ ขุนเสปสภา ๑ รวมศาลแพ่ง ๘
ร้อยภูกลนคนละ ๑ พวง

พระมหाराชครูปโรหิต ๑ พระมหाराชक्रमหิธร ๑ พระมหाराช
ครูปิเชต ๑ พระไกรสิทธิ์ ๑ พระเกษม ๑ รวมกรมลกชน ๕ ร้อยตาข่าย
คนละ ๑ พวง ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถนนเทอน ๖ ขน ๑๕ คำ
เพลาเข้า

เจ้าพระยานิกรบดินทร ร้อยตาข่ายใหญ่อุรุทิศ	๑	} กษัตราธิการ
พระยามหาอำมาตย์ ร้อยตาข่ายใหญ่ขมบก	๑	
พระยาโชฎุกราชเศรษฐี ร้อยตาข่ายใหญ่เสวตรนิคร	๑	
พระยาราชภักดี ร้อยพวงมาลัยยาว ๑ คอกพวง	๑	

ขนอมรัตนรักษา ๑ ขนอมราภักดี ๑ ขนนราภักดีเสมียนตรา ๑
 ขนอินทร์วิเชียรชาติ ๑ ขนพรหมราชขัญญา ๑ ขนวิสูตรเสน ๑ ขนศรี
 กนกกาลพล ๑ รวมกรมพระสุรัสวดี ๗ ร้อยภูกลั่นคนละ ๑ พวง

ขนอินทร์ไกรลาส ๑ ขนแก้วไกรลาส ๑ ขนพิทักษ์สถา ๑ ขนอิน
 ทรคน ๑ ขนเทพภักดี ๑ ขนสุนทรสมบัติ ๑ ขนคลังสมบัติ ๑ ขน
 วิเศษสมบัติ ๑ ขนอภัยสมบัติ ๑ ขนอภยวเสมียนตรา ๑ ขนศรีสมบัติ ๑
 ขนภักดีสมบัติ ๑ ขนรัตนสมบัติ ๑ ขนบวรสมบัติ ๑ ขนพรหมสมบัติ ๑
 ขนสำเร็จสมบัติ ๑ ขนทิพรรัตนสมบัติ ๑ รวมกรมพระคลังมหาสมบัติ ๑๗
 ร้อยภูกลั่นคนละพวง

ขนทองสี ๑ ขนทองสมุท ๑ ขนศรีทอง ๑ รวมกรมท่า ๓ ร้อย
 ภูกลั่นคนละพวง

ขนกาญจนมณีการ ๑ ขนวิจิตรลังการ ๑ ขนวิจิตรบรรจง ๑
 รวมกรมช่างทอง ๓ ร้อยภูกลั่นคนละพวง

ขนทิพย์ไพชยนต์ ๑	ขนสกลสมณเทียร ๑	หลวงสกลพิมาน ๑
ขนพิมานรักษา ๑	หลวงวิเชียรไพชยนต์ ๑	ขนสถานพิทักษ์ ๑
ขนบรรณรักษา ๑	หลวงพิมานไพชยนต์ ๑	ขนสกลราชฐาน ๑

รวมกรมวัง ๘ ร้อยภูกลั่นคนละพวง

หลวงราชฤทธานนท์ ๓ หลวงนนทเสน ๓ รวมกรมวังนอก ๒
ร้อยภู่กลั่นคนละพวง ในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัยวันเดือน ๖ ขึ้น ๑๓
ค่ำเวลาเช้า

พระยาราชสภาวดี ร้อยตาข่ายเสวตรฉัตรฉนวน ๓ } กับข้าราชการ
พระยาศรีพพฉนวน ร้อยพวงมาลัยยาว ๓ ศอกพวง ๓ }

พระยาสมุหบดียาธิบาล ๓ พระยาเพชรชญา ๓ พระยาพิพิธโกไคย ๓ พระยา
อุไทยธรรม ๓ พระยารัตนอาภรณ์พิมล ๓ พระยาประสิทธิ์ศุภการ ๓ พระยา
ราไชย ๓ พระยาพิพิธไศลวิชัย ๓ พระยาราชสัมภารากร ๓ พระยาพระชา
ชีพวีรบาล ๓ พระยาอาหารบริรักษ์ ๓ พระยาหัตถการบัญชา ๓ พระยา
พิพิธโกษา ๓ พระยาศรีเสาวพาหะ ๓ พระรองเมือง ๓ พระเทพผล ๓
พระอัคนเศร ๓ พระศรีสำแดง ๓ พระไชยยศสมุหบดี ๓ พระรัตนโกษา ๓
พระราชโกษา ๓ พระสุนทรสมุหบดี ๓ รวม ๒๒ ร้อยระย้าคนละพวง

พระวิเชียรปรีชา ๓ พระเมธาธิบดี ๓ หลวงราชธานีรมย์ ๓ หลวง
อุดมจินดา ๓ หลวงศรีวรโวหาร ๓ หลวงธรรมาภิมนตรี ๓ หลวงญาณ
พิศตร ๓ หลวงญาณภิรมย์ ๓ รวมกรมราชบัณฑิตย ๘ ร้อยภู่กลั่นคน
ละพวง

หลวงเสนานนท์ ๓ หลวงพลหาไสย ๓ รวมกรมมหาดไทย ๒
ร้อยภู่กลั่นคนละพวง

หลวงศรีเทพ ๓ หลวงศรีเทพ ๓ รวมคลังวิเศษ ๒ ร้อยภู่กลั่นคน
ละพวง

หลวงขัตติยารักษ์ ๑ หลวงพิไชยเสนา ๑ หลวงโยธายวิบาล ๑
หลวงเทพาธิบดี ๑ หลวงศรีกาฬสมุท ๑ หลวงภักดีชุมพล ๑ รวมกรม
พระสุรัสวดี ๖ ร้อยภู่งัดนคนละพวง

หลวงจำเมือง ๑ หลวงสุธาพิทักษ์ ๑ รวมกรมเมือง ๒ ร้อยภู่งัดน
คนละพวง

หลวงกิจจานกิจประกาศ กรมพระธาลักษณ์ ๑ ร้อยภู่งัดนพวง ๑
หลวงพิบูลย์สมบัติ ๑ หลวงสวัสดิ์โกษา ๑ หลวงอินทร์โกโคย ๑
หลวงวิเศษโกศา ๑ หลวงสุนทรสมบัติ ๑ หลวงพิพิธสมบัติ ๑ หลวง
พิบูลย์สมบัติ ๑ หลวงอุทยานาธิกรณ์ ๑ หลวงเกษสมบัติ ๑ หลวงเทพ
รัตนรินทร์ ๑ หลวงมโหฬรรักษ์ ๑ หลวงสุวรรณภักดี ๑ หลวงเทพ
สมบัติ ๑ หลวงทิพสมบัติ ๑ หลวงรักษาสสมบัติ ๑ หลวงวิสูตรโกษา ๑
หลวงสวัสดิ์อุคม ๑ หลวงอินทรมนตรี ๑ หลวงมงคลรัตน์ ๑ ขุนมหา
วิสูตร ๑ ขุนวิสูตรโกษา ๑ ขุนศรีสุพรรณ ๑ ขุนศรีสาคร ๑ หลวง
อินทรโกษา ๑ รวมกรมพระคลังมหาสมบัติ ๒๔ ร้อยภู่งัดนคนละพวง

หลวงทรงพลภาพ ๑ หลวงปราบพลแสน ๑ หลวงพิไชยพาชัย ๑
หลวงศรีอัครเศษ ๑ หลวงสุนทรสินธพ ๑ หลวงวิสูตรอัคร ๑ รวมกรม
ม้า ๖ ร้อยภู่งัดนคนละพวง

หลวงเส้นหัสริชิต ๑ หลวงสนิทชาวุธ ๑ รวมกรมแสง ๒ ร้อย
ภู่งัดนคนละพวง

ขมังกษร ๑ ขมังกษิษฐ์ ๑ หลวงวิเศษสรพล ๑ รวมกรมกลา
โหม ๑ ร้อยภู่งัดนคนละพวง

หลวงนรินทร์ขำภรณ์ ๓ หลวงสุนทรภรรยา ๓ หลวงเทพภรรยา ๓
 หลวงพิทักษ์สุวรรณ ๓ ขุนพินิภรรยา ๓ ขุนสุวรรณมาลา ๓ ขุนสมาลี ๓
 ขุนกนกราชา ๓ รวมกรมช่างทอง ๘ ร้อยเอกกลิ่นคนละพวง
 พระศักริต ๓ ฆมนรัตโกษา ๓ ฆมนวิสูตรสมบัติ ๓ รวมพระคลัง
 ศักริต ๓ ร้อยเอกกลิ่นคนละพวง

หลวงเทพราชธาดา ๓ หลวงชัยยา ๓ หลวงศรีสังขกร ๓ หลวง
 ศรีมโหสถ ๓ หลวงญาณประภาศ ๓ หลวงจักรปาณี ๓ ขุนไชยชาญา ๓
 ขุนจินดาภิรมย์ ๓ ขุนพิเชตพิไลย ๓ ขุนราชธานิระพีเนตร ๓ ขุนเกษตร
 ธรรมาธิการ ๓ รวมกรมลูกขุน ๑๑ ร้อยเอกกลิ่นคนละพวง ในพระที่นั่งสุลลิต
 มหาปราสาท ฅวันเดือน ๖ ขน ๓๕ ค่าเวลาเช้า

ทรงให้เร่งร้อยทวยคอกมะลิสดเข้ามาส่งให้ทันตามกำหนดวัน ถ้า
 จะแขวนที่ใดให้ทูลถามสมเด็จพระเจ้า นอง ยาเออ เจ้าพามหา มาลาก่อน
 อย่าให้ขาดไต่ตามรับสั่ง

ตราโคลงวิชา ^๓ ในรัชกาลที่ ๔

พระบรมวงศานุวงศ์

กรมหลวงเทเวศร์วชิรินทร์	ตรารูปนาคสามเศียร
กรมหลวงวงษาธิราชสนิท	ตรารูปนารายณ์ผอมสันธุ์
กรมหมื่นถาวรรักษ์	ตรารูปเทพตานั่งถือพระขรรค์
กรมหมื่นอลงกฎกิจปรีชา	ตราเครื่องมือฝรั่ง
กรมหมื่นวงศ์กาศพิศาล	ตรารูปหงษ์จีน
กรมหมื่นนภบาลบริรักษ์	ตรารูปเทพคาถือพระขรรค์
กรมหมื่นนวกักรอวานภาพ	ตรารูปจักร
กรมหมื่นอมเรนทรบดินทร์	ตรารูปเทพตานั่งแท่นถือพระขรรค์
กรมหมื่นนฤมิตรภักดี	ตรารูปเทพตานั่งแท่นถือพระขรรค์, ถอดอกบัว
กรมหมื่นราชสีหวิกรม	ตรารูปราชสีห์ฝรั่ง, รูปธง (พระ) ยาท
กรมหมื่นอดุลยลักษณสมบัติ	ตรารูปนาคห้าเศียร, รูปคนขี่ช้าง
กรมหมื่นอดิศัยดิพัทธ์	ตรารูปปลาเมืองจีน
กรมหมื่นนภคิราชหฤทัย	ตรารูปเทพตานั่งแท่นถอดอกบัว, ถอดพระขรรค์
กรมหมื่นภูไนชนนุเขนตราธิบาล	ตรารูปเทพตานั่งแท่น
กรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส	ตรารูปช่อดอกไม้ม
สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์	ตรารูปเกี้ยวหยอก

• บัญชีโคลงตราที่พิมพ์นี้มิใช่ในบมระแสง พ.ศ. ๒๔๐๐ 16/0 จะเป็นปีไหนหาทราบ
ชัดไม่ แต่อยู่ในระหว่างปฏิญ พ.ศ. ๒๔๐๖ กับบขาล พ.ศ. ๒๔๐๘ นั้นเป็นแน่

กรมหม่อมอมรมนตรี	ตรารูปเทพกานั่งแท่นถือพระขรรค์
กรมหม่อมกษัตริย์ศรีศักดิ์เกษ	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถือสังข์
กรมหม่อมมนตรีรักษา	ตรารูปอรหันต์อยู่ในสังข์
พระองค์เจ้าสิงหราช	
(กรมหม่อมอภัยรสาสนโสภณ)	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถือปากกา
พระองค์เจ้าชมพูนุท	
(กรมหม่อมเจริญผลภูลสวัสดิ์)	ตรารูปพานเครื่องบูชา
พระองค์เจ้าภมเรศ	
(กรมหม่อมอมเรศวิกรม)	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถือดอกบัว
พระองค์เจ้าชมแสง	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์
พระองค์เจ้ายุคนธร	
(กรมหม่อมอนันตการฤทธิ)	ตรารูปเขา, รางขรรค์
พระองค์เจ้าทศทรง	ตรารูปเทพกานั่งแท่น
พระองค์เจ้าราชชนิก	ตรารูปเทพกานั่งแท่นถือหางนกยูง
พระองค์เจ้ารองทรง	
(กรมหม่อมสิทธิสุขุมการ)	ตรารูปเครื่องทำทอง
พระองค์เจ้าชคเชอพงศ์	ตรารูปดอกบัว
พระองค์เจ้ามหาหงษ์โสภาคย์	ตรารูปหงษ์ยืน

ฝ่ายทหาร

กรมพระกลาโหม

เจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์	ตรารูปศรพระขรรค์, พระคชสีห์ใหญ่
พระยามนตรีสุริยวงศ์	ตรารูปพระคชสีห์น้อย
พระยาศรีสุรราชภักดี	ตรารูปเสือยืนแทน
พระยาเทพอรชุน	ตรารูปเสืองม้ายืนแทน
พระสุนทรวามาตย์	ตรารูปเสืองม้ายืนแทน

กรมพระตำรวจ

พระยาอภัยรณฤทธิ์ จางวาง	ตรารูปหุณมานส์กรเหาะหาวเป็นทาวเป็นเคียน
พระยาอนุชิตชาญไชย จางวาง	ตรารูปหุณมาน
พระมหาเทพ เจ้ากรม	ตรารูปเทพท้านั่งถือกระบี่, ถือสังข์
พระมหามนตรี เจ้ากรม	
พระพิเรนทรเทพ	ตรารูปมนุษย์ถือหอก
พระอินทรเกษม เจ้ากรม	ตรารูปมนุษย์ถือหอก, ถือเทียน
พระราชวรินทร์	ตรารูปมนุษย์ถือหอก, ถือเทียน
พระอินทรเทพ	ตรารูปมนุษย์ถือหอก
พระสุริยภักดี เจ้ากรม	ตรารูปมนุษย์พนมมือ
พระพรหมบริรักษ์ เจ้ากรม	ตรารูปมนุษย์นั่งถือทว้าย

กรมพลพันขวา

พระยามหาสุภาพ จางวาง
พระหฤไทย เจ้ากรม
พระอภัยสุนทร เจ้ากรม

ตรารูปสุครีพ
ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์
ตรารูปมนุษย์ถือกระบี่

กรมทนายเลือก

หลวงไชย โชคชกชนะ
หลวงไชย โชคชกผลกรร

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์
ตราเครื่องกระบี่กระบอง

กรมทหารใน

พระยาราชนครินทร์ จางวาง
พระวิสูตร โยธามาตย์
พระราชโยธาเทพ
พระสามภพพ่าย

ตรารูปพระพิศณุกรรมถือคอง, ถือหางนกยูง
ตรารูปเครื่องจักรทำเงินตรา
ตรารูปมนุษย์ถือหอก
ตรารูปเทพตานงถือคอง, ถือพระขรรค์

กรมรักษาพระองค์เก่าใหม่

หลวงอภิบาลภูวนารถ เจ้ากรม
หลวงราชวรานุรักษ์ เจ้ากรม
หลวงกรรภยชาติ
หลวงราชเสวก

ตรารูป
ตรารูปมนุษย์ยืนใส่หมวกถือกระบี่
ตรารูปเทพตานงถือคอกบัว
ตรารูปเทพตานงถือพระขรรค์, ถือคอกไม้

กรมอาสาใหญ่

พระยาสีหราชเดโชไชย
พระยาฤทธิไกรเกรียงหาญ

ตรารูปหอกमानัสกรเหาะ
ตรารูปสุครีพเหาะถือพระขรรค์

กรมอาสารอง

พระยาพิไชยสงคราม

ตรารูปพาดนั้งแทนถือตรี

พระยารามคำแหง

ตรารูปหุฒมานนั้งแทน

กรมอาสาخنทอง

พระยาวิชิตณรงค์

ตรารูปหุฒมานถือพระขรรค์, ถือคอกไม้

กรมเกณฑ์หัดอย่างฝรั่ง

พระยาพิพิธเศษ ขางวาง

ตรารูปฝรั่งนั้งถือขบ

หลวงพิพิธณรงค์

ตรารูปมุษย์นั้งถือหวาย

กรมสนมกลาง

หลวงภูเขนทรสังหนาท

ตรารูปเทพตานั้งถือคอกไม้

หลวงอเรนทรชาติสังหาร

ตรารูปเทพตานั้งถือคอกไม้

กรมอาสาโยน

หลวงเสนาภิมุข

ตรารูปองค์ถือสว

กรมทำตุ

หลวงเทพเศษ

ตรารูปมุษย์ถือพระขรรค์, ถือคอกขัว

หลวงสุรินทร์เศษ

ตรารูปขัว

กลองชนะ

หลวงราชมนู

ตรารูปเทพคาชพุ่มคอกไม้

หลวงพิศณุเสนี

ตรารูปเทพตานั้งถือพุ่มคอกไม้

เกณฑ์บุญ

หลวงพิทักษ์ราชา เจ้ากรม
ขุนโยธาพิทักษ์ ปลัด

ตรารูปองค์คตน์งือออพระชรรค์
ตรารูปเครื่องอือขุ่น

อาสาใหม่กลาใหม่

หลวงอินทโรคม

ตรารูปเทพคาอือออพระชรรค์

ตั้งทองขวา

พระยาราม

ตรารูปเทพคานงือออพระชรรค์, อืออึง

อาทมาต

พระยารัตนจักร

ตรารูปมณษย์อืออึง, อืออืออือไม้

พระยาภักทิสงคราม

ตรารูปเทพคานงืออออึง, อืออืออือไม้

กรมทวนทอง

พระอนุรักษ์ โยธา

ตรารูปองค์คตน์งือออพระชรรค์

พระมหาสงคราม

ไปเมืองลพบุรี

คู่ชก

หลวงสุเรนทรวิชิต เจ้ากรม

ตรา

หลวงอภัยเสนา

ตรารูปองค์คตน์งือออพระชรรค์, อืออือ

อาสาจาม

พระยาราชวังสรรค์

ตรารูปทอมนานแต่งเครื่องนง, อืออือ

หลวงสรเสนี

ตรารูปองค์คชเทวะ

หลวงศรีมหาราชา

ตรารูปองค์คชเทวะแทนถือนพระชรรค์

หลวงลักษมณา

ตรารูปองค์คชเทวะแทนถือนพระชรรค์

ช่างเรือไทย

หลวงวิจิตรนาวา

ช่างเรือตะนาว

ขุนวิจิตรบรรจง

ตรารูปเรือเอกไชย

ฝายลำทรง

หลวงสุนทรภิมย์

ตรารูปมนุษย์นั่งถือพายพนม

หลวงอุดมภักดิ์

ตรารูปมนุษย์นั่งถือพายพนม

กรมเรือกลไฟ

พระอรุณมพลาภิบาล เจ้ากรม

ตรารูปมนุษย์นั่งถือฉ่องไชย

หลวงชำนาญนาวากล ปลัด

ตรารูปเรือกลไฟ

กรมช่างไม้สูง

พระยาหัตถการบัญชา

ตรารูปเทพคานั่งถือนพระชรรค์

พระวิจิตรอักษร

ตรารูปเทพคานั่งถือนพระชรรค์

หลวงศรีวรยศ

ตรารูปมนุษย์ทำช่อฟ้า

กรมช่างสลัก

หลวงวิจิตรราชมนตรี

ตรารูปเทพคานั่งถือคอกมว

หลวงไพชยนต์นักร
หลวงชำนาญไพจิตร

ตรารูปเทพคานั่งถือดอกไม้
ตราเป็นอักษรว่าช่างฉนวน

กรมช่างหุ่น

หลวงเทพยงค์

ตรารูปเทพคานั่งถือมุกเสลา

กรมช่างสิบหมู่

ช่างแกะ

หลวงวิจิตรนฤมล

ตราเป็นอักษรว่าช่างแกะ

ช่างเขียน

หลวงพรหมพิจิตร
หลวงเพชรกรรม

ตรารูปเทพคานั่งถือพระขรรค์
ตรารูปเทพคานั่งถือภูกัน

ช่างบน

หลวงเทพธนา
หลวงกลมัยนฤมิตร

ตรารูปเทพคานั่งถือเครื่องมือ
ตรารูปเทพคานั่งถือเครื่องมือ

ช่างรัก

ขุนสุวรรณสิทธิ์

ตรารูปเทพคาถือพระขรรค์, ถือแผ่นทอง

ช่างกลึง

ขุนภมร

ตรารูปภมร

ช่างบุ

หมื่นสุวรรณ

ช่างหล่อ

ฝ่ายพลเรือน

กรมมหาดไทย

เจ้าพระยาภูธราภัย	ตรารูปจักร, พระราชสีห์ใหญ่
พระยามหาอำมาตย์	ตรารูปพระราชสีห์น้อย
พระยาราชวราณกุล	ตรารูปมนุษย์ขมมาตอง
พระยาศรีสหเทพ	ตรารูปม้าปล้อย
พระยาจำแลนบก	ตรารูปช้าง
พระราชเสนา	ตรารูปม้าปล้อย

กรมไพร่หลวง

หลวงพิศณุเทพ	ตรารูปเทพดาถือหางนกยูง
หลวงเทพนทร์	ตรารูปมนุษย์ถือหม้อ
หลวงธรรณทร	ตรารูปมนุษย์ถือหม้อกะแต

คลังวังไชย

หลวงวิสูตรสมบัติ	ตรารูปโรงเรือมีเรือลำหนึ่ง
------------------	----------------------------

กรมท่ากลาง

เจ้าพระยารวิวงศ์มหาโกษาธิบดี	ตรารูปบัวแก้ว
พระยาพิพัฒน์โกษา <small>TUDC</small>	ตรารูปดอกบัว
พระยาราชานุประพันธ์	ตรารูปดอกบัว

พระยาสุธรรมมนตรี
 พระศรีธรรมศาสตร์
 พระศีกาลาภิบาล
 พระพิพากษานานาประเทศกิจ

กรมทำซ้ายขวา

พระยาฯ พาราชนมนตรี	ตรารูปกำปั้นสามเส้ามีใบ
พระยาฯ ไชยภูกราชเศรษฐี	ตรารูปสำเภาสามเส้ามีใบ
พระศรียศสมบัติ	ตรารูป
พระราชเศรษฐี	ตรารูปกำปั้นมีเส้า
พระพิสดารสุวการ	ตราขลุ่ยชะฮวด
หลวงพิศาลผลพานิช	ตรารูปมนุษย์ถือแว่น
หลวงเทพภักดี	ตรารูปสำเภาสามเส้ามีใบ
หลวงศรียศ	ตรารูปกำปั้นสามเส้าทอผ้า
หลวงอุตรภักดีพานิช	ตรารูปโค
หลวงนนทเกษ	ตรารูปกำปั้นสามเส้าแล่นใบ
ขุนทองสื่อ	ตรารูปสำเภาสามเส้าแล่นใบ

กรมวัง

เจ้าพระยาธรรมาธิกรณ์	ตรารูปเทพดาชนนทการ
พระยาฯ วิชาเรอภักดี	ตรารูปเทพดาที่นั่งแทนถือพระขรรค์, ถือดอกบัว
พระยาฯ ภูบาลบันเทิง	ตรารูปเทพดาที่นั่งถือพระขรรค์

วังนอก

หลวงนันทเสน เจ้ากรม	ตรารูปเทพคาถือพระขรรค์
หลวงราชฤทธานนท์ เจ้ากรม	ตรารูปประคัมมุนษย์นั่งในซุ้ม

กรมเกณฑ์ขาดกวาดสนาม

ขุนกำแพงบุรี	ตรารูปมุนษย์นั่งถือดอกบัว
ขุนศรีวงราช	ตรารูปดอกบัวบาน

กรมเมือง

เจ้าพระยามรราช	ตรารูปเทพคาชสิงห์
พระยาเพชรชฎา	ตรารูปสิงห์ยืนแท่น
พระยาเพชรปาดิ	ตรารูปสิงห์ยืนแท่น
หลวงพิศกกลาง	ตรารูปสิงห์

กองตระเวนขวา

พระอินทราธิบศักราชรองเมือง	ตรารูปมุนษย์ชสิงห์ถือหม้อ
พระเทพผล เจ้ากรม	ตรารูปมุนษย์ชสิงห์ถือหม้อ

ไพร่หลวง

หลวงสุภาพัททกษ เจ้ากรม	ตรารูปสิงห์
------------------------	-------------

กรมนา

เจ้าพระยาพลเทพ	ตรารูปเพทยาธรรดดอกงกตนิ
” ”	ตรารูปเทพคาทรงเครื่องบนถือเส้นเชือก

TUDC

เจ้าพระยาพลเทพ

ตรารูปเทพกานั่งในขมบกยลลงกหงษ์

” ”

ตรารูปเทพกานั่งถือกร

” ”

ตรารูปพระพิรุณ

” ”

ตรารูปพระโคตมราช

” ”

ตรารูปเทพกายนบนแท่นถือปฏัก

” ”

ตรารูปคอกองกลน

” ”

ตรารูปกสินังคัล

พระยาประชาชีพวิบาล

ตรารูปหงษ์กายรวงเช้า

พระยาอาหารบริรักษ์

ตรารูปหงษ์กายรวงเช้า

พระพิพิธสถลี

ตรารูปเทพกาลีพระขรรค์, ถือคอกยว

พระศรียุท โภชน

ตรารูปอักษร

สี่สี่

พระยาราชสุภาวดี กางวาง

ตรารูปเทพกายนถือสมุด

พระยาประมวญประมาเนพล

พระเทพาธิบดี

พระศรีเทพพิทักษ์ เจ้ากรม

ตรารูปเทพกายนถือสมุด, ถือพระขรรค์

ล้อมวังซ้ายขวา

พระยาเพชรพิไชย

ตรารูปสิงโตยืนแท่น

พระเมธีจสงคราม

ตรารูปเทพกานั่งแท่น

พระรามพิไชย

ตรารูปองค์กานั่ง

พระราชฐานบริศุค
หลวงรามรักษา

ตรารูปเทพคา ถือพระชรรค์
ตรารูปหนุมน ถือพระชรรค์, ถือฉิ่ง

ศาลมรรฎก

หลวงศรีราชบรม
๑๑

ตรารูปเทพคานั่ง

คลังมหาสมบัติ

พระยาราชภักดี

ตรารูปนกวายภักดี

พระยาพิพิธโกไคย

ตรารูปเทพคานั่ง ถือพระชรรค์ ถือกอกขั้ว

พระไชยยศสมบัติ

ข้าพระแลคลังสวน

พระแก้วศฤหรัตน เจ้ากรม

ตรารูปเทพคานั่ง ถือพระชรรค์

กรมสรรพากร

พระสารพากรบดี

ตรารูปพรหมนั่ง แทน ถือพระชรรค์,
ถือกกร

หลวงมงคลรัตน

ตรารูปพระอเทนทรคตพิณ

หลวงอินทรมนตรี

ตรารูปเทพคาคตพิณ

คลังสินค้า

พระยาศรีพิพัฒน์

ตรารูปเทพคานั่ง แทน ถือพระชรรค์,
ถือกอกขั้ว

พระรัตนโกษา

ตรารูปเทพคานั่ง ขนคอกขั้ว ถือพระ
ชรรค์, ถือพคคามริ้ว

พระนารายณ์	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
หลวงพิบูลย์สมบัติ	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
หลวงสวัสดิโกษา	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
หลวงอุดมสมบัติ	ตรารูปช่อคอกไม้
หลวงวิจารณ์โกษา	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดสมุท

คลังราชการ

พระยาราชสีมการากร	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
หลวงอินทรโกษา	ตรารูปพระอาทิตย์

คลังวิเศษ

พระยาราชประสิทธิ์	ตรารูปพระอิเหนา
หลวงศรีเทพ เจ้ากรม	ตรารูปมนุษย์นั่งถือพระขรรค์, ถอดถุงเงิน
ขุนสุวรรณไชย เจ้ากรมช่างรัก	ตรารูปมนุษย์ถือแปรง

คลังในขวาซ้าย

พระยาสมบัติยาธิบาล เจ้ากรม	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
พระราไชยสุริยานุรักษ์ยติ	ตรารูปพระอิเหนา
หมื่นราชนาคร ปลัด	ตรารูปนาคเคี้ยวเป็นมนุษย์
หมื่นราชภัณฑการักษ์ ปลัด	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์

คลังพิฆานอากาศ

หลวงรัตนรักษา เจ้ากรม	ตรารูปเทพกานั่งถือพระขรรค์, ถอดคอกบัว
-----------------------	---------------------------------------

คลังสุภรัต

พระศุภรัตกาสายานุกิจ

ตรารูปเทพตานั่งถือพานผ้า
ไตร,ถือไม้บรรทัด

หมื่นวิสูตรสมบัติ ปลัด
หมื่นรศโกษา

โคมรูปเทพดา
โคมรูปเทพดา

คลังแสงสรรพยุทธ

หลวงมหามณฑลเขย

ตรารูปเทพดาถือพระแสงขอ

กรมช่าง

พระกำแพงรามภักดิ์

ตรารูปช่าง

กรมม้า

หลวงทรงพลราช

ตรารูปม้าม้วนพาดหน้าหลัง

หลวงปราบพลแสน

ตรารูปม้าม้วนพาดหน้าหลัง

หลวงพิไชยพาชี

ตรารูปม้าผูกพรวน

หลวงศรีอัครเศษ

ตรารูปม้าผูกพรวน

หลวงวิสูตรอักษร

โคมรูปม้าปล่อย

หลวงสุนทรสินธพ

โคมรูปม้าปล่อย

กรมพระอาลักษณ์

ขุนสารประเสริฐ ปลัด

โคมเขียนเป็นคอกบัว,เป็นอักษร

กรมอักษรพิมพ์

ขุนประสิทธิ์อักษรสาสน

ตรารูปอักษรฝรั่ง

ขุนวิจารณ์วรรณมาลาปกรณ์

ตรารูปอักษรฝรั่ง

TUDC

16/07/2564

กรมราชบัณฑิตย

พระยาปริยัติธรรมธาดา

ตรารูปเทพดาแยกพระคัมภีร์

กรมโหร

พระโหรราชบัณฑิต

ตรารูปเทพดา นั่งถือพระขรรค์,
ถือกระดานชนวน

กรมชาวที่ใหญ่ซ้ายขวา

พระยาพิพิธไศลสร้อย
หลวงเทพสมยศ
หลวงทิพสมยศ

กรมพระธรรมการ

พระธรรมการบัณฑิต
ขุนศรีประจักษ์

ตรารูปเสมาธรรมจักร
ตรารูปเสมา

กรมสังฆการี

หลวงธรรมรักษา
หลวงธรรมาธิปไตย

ตรารูปมณฑลถือเชิงเทียน
ตรารูปมณฑลถือเชิงเทียน

กรมหมอ

พระยาแพทยธรรมธาดา
พระยาอมรสาดรประสิทธิ์ศิลป์
พระยาอภัยภักดี
พระสขมาลบริหาร

โคมรูปเทพดา
โคมรูปเทพดา
โคมรูปเทพดา
โคมรูปเทพดา

หลวงพิทักษ์
หลวงสิทธิสาร

โคมรูปเทพคา
โคมรูปเทพคา

กรมลูกขุน

พระยามุนเณตยบรรหาร
พระมหाराชครูปโรหิต
พระครูพิเชต
พระไกรศรี
พระไกรเกษมคชการ

ครารูปมือ
ครารูปหงษ์
ครารูปคอกไม้
ครารูปเทพคานงถอกคอกไม้, ถอกตราช
ครารูปสิงห์

กรมมาลาภุษา

พระยาอุไทยธรรม
พระราชโกษา

ครารูปเทพคาเชิญสูงพระ
มหามงกุฎชกพระขรรค์
ครารูปเทพคาเชิญพระภุษา

กรมแสงบันตั้นโรงใหญ่

พระยาอคนสรภาย
หลวงเสนห์สรชิต
หลวงสนิทสรยุทธ

ครารูปเทพคานงถอยน
ครารูปเทพคาแยกขน
ครารูปเทพคาแยกขน

ช่างทอง

พระกาญจนานกิจ
หลวงนรินทร์รัตนธารณ
หลวงสนทรรงนา

ครารูป
ครารูป
ครารูป

TUDC

16/07/2564

ช่างประดับกระจก

ขุนวิจิตรแว่นฟ้า
ขุนรจนาประดับ

ตรารูปมนุษย์ประดับกระจก
ตรารูปมนุษย์ประดับกระจก

กองการกุศล

พระสุริเยนทราธิบดี

โคมเขียนเป็นอักษรกกองการกุศล

หลวงอรรคนารัตนมาตย์

โคมเขียนเป็นอักษรกกองการกุศล

อาสาใหม่กรมท่า

หลวงพิทักษ์โยธา

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์, ถือช่อดอกไม้

หลวงนราเรืองเดช

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์, ถือช่อดอกไม้

หลวงมหาโยธา

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์

หลวงศรีณรงค์

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์, ถือดอกบัว

หลวงจักรงคโยธา

ตรารูปเทพดาถือพระขรรค์

หลวงอาสาสำแดง

ตรารูปเทพดาถือสมุด, ถือคันทวน

หลวงเสนานนท์

ตรารูปองค์คทา

หลวงพลอาไศรย

ตรารูปดอกบัว

สนมพลเรือน

พระยาอภัยนันทริกาธิบดี

ตรารูปเทพดาถือพานพุ่มดอกไม้, ถือ

เชิงเทียน

หลวงราชปริมาณ

TUDC

ตรารูปพระที่นั่งราชชนทร

16/07/2564

เกณฑ์คัดแสงบัน

พระอัครเนตร

ตรารูป

พระศรีสำแดง

ตรารูปเทพตานั่งถือพระขรรค์

เฝ้าพระมหาปราสาท

หลวงพิพิธมณฑลเชียร

ตรารูปเทพตานั่งถือพระขรรค์,
ถือพวงมาลัย

กรมมหาดเล็ก

พระยาประสิทธิ์ศกการ

ตรารูปเทพตานั่งถือสมท

หลวงอนรรักษ์ภักดี

ตรารูปมุนษย์ถือพระขรรค์

กรมทหารบันใหญ่

หลวงจันทการรัตน

ตรารูปบันใหญ่

บาณชี่ ไคมตราวิสาขบูชาที่ใต้พระราชทานรางวัล
รางวัลที่ ๑

๑	กรมหลวงเทเวศร์วชิรนทร์	ครานาคสามเคี้ยว
๒	กรมหลวงวงษาธิราชสนิท	รูปนารายณ์ประทมสินธุ์
๓	กรมหมื่นอลงกฎกิจปริชา	รูปปากกา, บังเวียน, ไม้พิศ
๔	กรมหมื่นวรศักดิ์กาพิศาล	หงษ์จีน
๕	กรมหมื่นวรจักรธรรมาภาพ	รูปจักรฝรั่ง
๖	กรมหมื่นราชสีหวิกรม	รูปราชสีห์ฝรั่ง
๗	กรมหมื่นนมเสศวรรคิวิลาศ	รูปช่อดอกไม้
๘	สมเด็จพระเจ้าฟ้าพาลีลงกรณ์	รูปเกี้ยวขอก
๙	พระองค์เจ้าชค	รูปคอกยิว
๑๐	เจ้าพระยาวิวิงษ์	รูปยิวแก้ว
๑๑	เจ้าพระยาภูธรราชัย	รูปจักรแลตราสีห์ใหญ่
๑๒	เจ้าพระยาธรรมมา	รูปเทพคาชนนทิการ
๑๓	เจ้าพระยาขมราช	รูปเทพคาชสีห์
๑๔	เจ้าคุณกลาโหม	พระคชสีห์ใหญ่
๑๕	เจ้าคุณศรีพพฉน	เทพคาชคอกยิว, ถอพระชรรค์
๑๖	เจ้าคุณมนตรี	พระคชสีห์น้อย
๑๗	พระยาอนชิตชาญไชย	หณมานทรงเครื่องนั่งแท่น
๑๘	พระยาอภยวรรณฤทธิ	หณมานทรงเครื่องสักรเหาะ
๑๙	พระยาสีหราชเดโช	รูปหณมานสักร

๒๐ พระยาฤทธิไกร	รูปสครพเหาะถอพระขรรค์
๒๑ พระยาศรีสรราช	รูปเสอชนแทน
๒๒ พระยาราชนกค	รูปนกวายภักษ
๒๓ พระมหाराชครูปโรหิต	ตรารูปหงษ
๒๔ พระไกรศรี	เทพคานังถอตรา, ชุคอกบิว
๒๕ พระอินทรเศษ	มณษยชนถอหอก, ถอเทยน
๒๖ พระราชวรินทร์	มณษยถอหอก, ถอเทยน
๒๗ พระอรสมพลาภียาล	รูปมณษยถอหมองไซย
๒๘ พระสรินทรามาคย	รูปเลียงผา
๒๙ พระรัตนโกษา	เทพทวถอพคคัมจิวิ, ทาวเชน
๓๐ พระราชรองเมือง	รูปมณษยชสงหถอหมอง
๓๑ พระภายี	รูปสิงโตจีน

โกมตราไครางวัลที่ ๒

๑ กรมหมนกระษัตริยศรีคคคเศษ	รูปเทพคานังถอพระขรรค์, ถอสังช
๒ พระองค์เจ้าสมพนท	รูปพานรองเควองบุซา
๓ พระองค์เจ้ายคนธ	รูปรางบันทค, รูปเขา
๔ เจ้าพระยาพลเทพ	ตราเก้ทวง
๕ พระยาประสิทธิศุภการ	เทพคาถอสมค
๖ พระยามหาอำมาคย	รูปราชสีหนอย
๗ พระยาศรีสหเทพ	รูปม้าปลอย

๘ พระยาเทพอรชุน	รูปเลี้ยงผา
๙ พระยาเพชรพิไชย	รูปสิงห์
๑๐ พระยาพิไชยสงคราม	พาลนั่งแท่นถอศร
๑๑ พระยาวิชัยสงคราม	รูปหอนมานแต่งเครื่องนั่งถอชน
๑๒ พระยาจำแลนยติ	ตรารูปช้าง
๑๓ พระยาหัตถการวิบูลย์	เทพคาถอพระขรรค์, ถอสมุค
๑๔ พระยาราชนครินทร์	นางพระฉนวนยศมขวา
๑๕ พระยาอัครราชมนตรี	เทพกานั่งถอยัน
๑๖ พระยามน	ตรารูปมือ
๑๗ พระยาราชนครินทร์	กำขันทเสาเคียวโยกาง
๑๘ พระยาโชฎ๊ก	สำเภาสองเสาชัตโย
๑๙ พระยาสุฟ้า	รูปกำขันทสามเสามีโยกาง
๒๐ พระโหราธิบดี	เทพคาถอพระขรรค์, ถอกระดานชะนวน
๒๑ พระศรีวิสุทธิ	มนุษย์พนมมือ
๒๒ พระมหาเทพ	เทพกานั่งถอกระบี่, ถอสังข์
๒๓ พระพรหมบริรักษ์	มนุษย์นั่งถอหวาย
๒๔ พระธรรมการบดี	รูปเสมาธรรมจักร
๒๕ พระเกษมสการ	รูปสิงห์
๒๖ พระศรีรัตนไตรย	แปลงเป็นพระศรีศกโกชน

๒๗ พระวิจิตรวาทการ	เทพคานางถอพระชรรค์
๒๘ พระอังกิเนศวร	เทพคานางถอยน
๒๙ หลวงวิจารณ์โกษา	เทพคานางถอพระชรรค์, ถอสมุท
๓๐ หลวงเทพยนต์	เทพคาถอมคเหลา
๓๑ หลวงเสนต์สิทธิ์	รูปเทพคานางถอยน
๓๒ หลวงอินทรมนตรี	รูปเทพคาคคพิณ
๓๓ หลวงอินทรโกษา	รูปคอกขัว
๓๔ หลวงศรีสวัสดิ์	รูปม้าผูกพรวน
๓๕ หลวงพิบูลย์สมบัติ	เทพคาถอพระชรรค์, ถอคอกขัว
๓๖ หลวงราชฤทธานนท์	ประตุนุญยน์ในซุ้ม
๓๗ หลวงกรรภยชาติ	เทพคาถอคอกขัว
๓๘ หลวงนราเรืองเดช	เทพคานางถอพระชรรค์, ถอช้อคอกไม้
๓๙ หลวงพิไชยพาศิ	รูปม้าผูกพรวน
๔๐ ขุนทองสี	รูปสำเภาสามเสาแล่นใบ
๔๑ ขุนวิจิตรแว่นฟ้า	มนุษย์นั่งประดับกระงก

โคลมตราได้รางวัลที่ ๓

๑ กรมหมื่นถาวรรยศ	เทพคาถอพระชรรค์
๒ กรมหมื่นภูบาลบริรักษ์	เทพคานางถอพระชรรค์
๓ กรมหมื่นอมรมนตรี	เทพคาถอพระชรรค์

- ๔ พระองค์เจ้าสิงหรา
(กรมหมื่นอักษรสาสนโสภณ) เทพคาถอพระขรรค์, ถอปากกา
- ๕ พระยาราชาสุภาวดี เทพคาถย่นถอสมทสองมือ
- ๖ พระยาราชาวรานกุล รูปมณุษยชมาถออง
- ๗ พระยาประชาชีพวิบาล รูปหงษ์ คายรวงเข้า
- ๘ พระยาอาหารบริรักษ์ รูปหงษ์ แผลงคายรวงเข้า
- ๙ พระยาเพชรชฎา รูปสิงห์ยืนแท่น
- ๑๐ พระยาเพชรปาดิ รูปสิงห์ยืนแท่น
- ๑๑ พระยาอุไทยธรรม เทพคาถเชิญลึงพระมหามงกุฎชัตพระขรรค์
- ๑๒ พระยาภูบาลบันเทิง เทพคาถอพระขรรค์
- ๑๓ พระยาราชาอนุประพันธ์ รูปคอกบัว
- ๑๔ พระยามหานครภาพ รูปสคริปถอพระขรรค์เหาะ
- ๑๕ พระยาอภินทริกามาตย์ รูปเทพคาถอเทยน, ถอพาน
- ๑๖ พระอินทราธิบดี รูปเทพคาถอพระขรรค์, ถอสังข์
- ๑๗ พระราชมานู เทพคาถพุ่มคอกไม้ทอง
- ๑๘ พระอภัยสุนทร รูปมณุษยถอกระบี่
- ๑๙ พระอินทรเทพ รูปมณุษยถอหอก
- ๒๐ พระหฤทัย รูปเทพคาถอจักร, ถอพระขรรค์
- ๒๑ พระราชเสนา รูปม้าปล่อย
- ๒๒ พระศุภรัต เทพคาถอพระขรรค์, ถอพานผ้าไตร

๒๓ พระปริยัติ	เทพทาแบกคัมภีร์, ถอดคอกบัว
๒๔ พระราชโกษา	เทพทาเชิญพานพระภษา
๒๕ พระสรรพากร	รูปพรหมถอดพระชรรค์
๒๖ พระพิพิธสาส์น	เทพทาถอดพระชรรค์, ถอดคอกบัว
๒๗ พระศรีเสนา	รูปม้าผูกเครื่อง
๒๘ พระน่านาพิธภษา	เทพทาถอดพระชรรค์, ถอดพคความจว
๒๙ หลวงพิทักษ์โยธา	เทพทาถอดขันคอกบัว
๓๐ หลวงสุนทรภรมย์	มนุษย์นั่งถอดพายพนม
๓๑ หลวงอุดมภักดี	มนุษย์นั่งถอดพายพนม
๓๒ หลวงอนรรักษ์ภักดี	เทพทาถอดพระชรรค์, ท้าวแสน
๓๓ หลวงพพิธมนตรี	เทพทาถอดพระชรรค์, ถอดพวงมาลัย
๓๔ หลวงนนทเสน	เทพทาถอดพระชรรค์
๓๕ หลวงศรียศ	กำขันทสามเส้าทอกทำ
๓๖ หลวงนนทเทศ	รูปกำขันทสามเส้าเล่น
๓๗ หลวงไชยไชคชกชนะ	รูปโล่ห้ำ, ง้าว, คายสองมือ
๓๘ หลวงอุดมสมย์ค	รูปช่อคอกไม้
๓๙ หลวงสวัสดิ์โกษา	เทพทาถอดพระชรรค์, ถอดคอกบัว
๔๐ หลวงสุนทรเทศะ	รูปแท่นคอกบัว
๔๑ หลวงอินทโรคม	เทพทานั่งถอดพระชรรค์
๔๒ หลวงจักรรงค์โยธา	เทพทาถอดพระชรรค์

- ๕๓ หลวงทรงพลราย
 ๕๔ หลวงปราบพลแสน
 ๕๕ หลวงวิสูตรอักษร
 ๕๖ หลวงสุนทรสินธพ
 ๕๗ หลวงรัตนรักษา
 ๕๘ หลวงมหามณฑลไชย
 ๕๙ หลวงสนิทสรยทต
 ๕๐ หลวงพิทักษ์ราชา
 ๕๑ หลวงอาสาสำแดง
 ๕๒ หลวงจรณนทร
 ๕๓ หลวงเทพนทร
 ๕๔ หลวงพิศณุเสนี
 ๕๕ หลวงพลศึกกลาง
 ๕๖ หลวงเทพรนา
 ๕๗ หลวงสถาพิทักษ์
 ๕๘ หลวงกลมย์นฤมิตร
 ๕๙ หลวงวัชรราชมนตรี
 ๖๐ หลวงศิริวรยศ
 ๖๑ หลวงสุนทรพิมล
 ๖๒ หลวงไพชยนต์นมิตร
- รูปม้ามพานแว่นฟ้า
 รูปม้ามพานแว่นฟ้า
 มาผูกเสายงเหียน
 มาผูกเสายงเหียน
 เทพคาถอพระชรรค์, ถอหม้อแก้ว
 เทพคาถอพระแสงขอช้าง
 เทพคานงถอบน
 รูปองค์คานงถอพระชรรค์
 รูปมนุษย์ถอกินสอ, ถอสมุท
 รูปมนุษย์ถอหม้อองกะแต
 รูปมนุษย์ถอหม้อ
 เทพคานงถอพุ่มคอกไม้
 รูปสิงห์, ยนแทน
 รูปเทพคานงถอเควของมือ
 รูปสิงห์
 รูปเทพคานงถอเควของมือ
 เทพคานงถอกอกบัว
 รูปมนุษย์ถอร่างขันทก, ถอไม้คอก
 เทพคานงถอพระชรรค์, ถอกอกบัว
 เทพคาถอพระชรรค์, ถอกอกบัว

๖๓	หลวงราชวานุรักษ์	มณษย์ย่นไส้หมวกถอกกระย
๖๔	หลวงชำนาญนาวากล	รูปเรือกลไฟ
๖๕	หลวงพิศาลผลพานิช	รูปมณษย์นั่งถอน่วนเทียน
๖๖	จมนวิสุทธิสมัชค	รูปเทพคาถอพระชรรค, ถอพานผ้าไตร
๖๗	จมนรัตโกษา	รูปเทพคาถอพระชรรค, ถอพานผ้าไตร
๖๘	ขุนประสิทธิ์อักษรศาสตร์	เหล็กวิลาศหนึ่งสอฝรั่ง
๖๙	ขุนสารประเสริฐ	โคมเขียนเป็นคอกบัวเป็นอักษร
๗๐	ขุนสุวรรณไชย	มณษย์นั่งถอพระชรรค, ถอแปรง
๗๑	ขุนรจนาประคัย	รูปมณษย์ประทับกระจก
๗๒	ขุนโยธาพิทักษ์	รูปเครื่องถอปูน
๗๓	ขุนสุวรรณสิทธิ	เทพคาถอพระชรรค, ถอแผ่นทอง
๗๔	ขุนวิจิตรบรรจง	รูปเรือเอกไชย
๗๕	ขุนภมร	รูปภมร